

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ר' גבריאל נושא-חן

תולדות ימי החסיד ר' גבריאל נושא-חן

גליץ לב

שנה יד

יוצא לאור על-ידי ועד 'חיילי בית דוד'

770 איסטערן פארקוויי - ברוקלין, נ.י.

ובפרט בזמן הגלות כשישנם כמה
מדידות והגבלות והעלמות על עבודת
ה' בשלימות וכו' וכו' - אין לו לכאורה
אפילו כח לעשות עבודה קטנה יותר,
עאכ"כ שאין לו כח להביא את הגאולה
האמיתית והשלימה!?

אומרים לו - שביאת המשיח "תלוי"
במעשינו ועבודתינו כל זמן משך
הגלות" דוקא, וכיון שהגאולה עדיין
לא באה, ה"ז גופא רא"י שהדבר תלוי
ב"מעשינו ועבודתינו" דדורנו זה.

(דבר מלכות ש"פ שמיני תנש"א)

נערך ע"י:

ועד חיילי בית דוד
בית משיח, בית חיינו
770 איסטערן פארקווי, ברוקלין נ.י.

**להערות ותיקונים, או להצטרפות לרשימת
הדיוור בדוא"ל:**

vaad770@gmail.com

ב"ה

אל אחינו אנ"ש והתמימים יחיו,
שלום וברכה!

לקראת ש"פ שמיני הננו מוציאים לאור קובץ "ר' גבריאל נושא-חן", ובו סיפור דברי-ימי-
חיינו של חסיד אדמו"ר הזקן - ר' גבריאל נושא-חן.

סיפור זה של הקורות את החסיד ר' גבריאל נושא-חן הינו תיאור של חסיד אשר דבק בכל
כוחו בדרכי החסידים ובהליכותיהם הנעלות, וברוב התקשרותו לרבו, לא התלונן בפניו
כלל על הצער והרדיפות שסבל מבני משפחתו, והתעסק אך ורק במילוי ציווייו של כ"ק
אדמו"ר הזקן אליו.

וכפי שמעיד עליו מספר הסיפור: "החסיד ר' גבריאל אשר נתחנך בין החסידים הראשונים
של רבנו הזקן ידע היטב כל דרכי החסידים וישמרם ויקיימם במסירת נפש, ולא חלל את
הקדש להתאונן לפני כ"ק רבנו על אדות מצבו החמרי, ואפילו על אדות היותו חשוך
בנים".

הסיפור נדפס ב"התמים", חוברת ו, ע' פט ואילך, וסופר ע"י החסיד ר' אברהם אבא
פערסאן, שהיה ידוע כדייקן בספורי חסידים, ותולדות חייו בקיצור הובאו בתוך מסגרת.
כהוספה הבאנו צילום מגוף כתב-יד-קודשו של הוד כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק נ"ע, שבסופו
מבקש למסור פרישת-שלום לחסיד ר' גבריאל נושא-חן.

בציפיה ובביטחון גמור אשר תיכף ומי"ד ממ"ש נחזה ונראה בהתגלות הוד כ"ק אדמו"ר
מלך המשיח שליט"א, ויכריזו כולם יחדיו, בקול גדול ובהתבטלות מוחלטת, את ההכרזה
הנצחית, המביאה לידי ביטוי את התמסרותנו והתקשרותנו אליו, ופועלת התגלותו
המיידיית בגאולה האמיתית והשלימה:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד 'חיילי בית דוד'

770 בית משיח, בית חיינו

ימות המשיח, ערש"ק פרשת שמיני כ"ב אד"ש - מרבין בשמחה,
תהא שנת עצמות ומהות - **שנת הקהל**
ק"ג שנה להולדת כ"ק אד"ש מה"מ וס"ו שנה לנשיאותו

החסיד שהתמסר לקיום ציווי הרבי...

בבואו לכ"ק רבנו הניח את צרור הכסף על השלחן, ויאמר אשר להיות שמצבו אינו מרווח כמו שהי' מלפנים, הנה מכיון שבא לידו הסכום שהעריך אותו כ"ק אדמו"ר, ופן ואולי יקראנו אסון ולא יוכל לסלק בעת בא המשולח כנהוג, לכן הקדים להביאם בעצמו...

רשימה מרתקת מהרה"ח ר' אברהם אבא פערסאן נ"ע אודות תולדות חסיד אדה"ז - ר' גבריאל נושא"חן

א. בעשרים שנים האחרונות למאה החמישית עזבה משפחה עברית אחת - שמוצאה היתה מעיר פראג - את ארץ פולין ותתישב בעיר וויטבסק אשר ברוסיה הלבנה.

בימים ההם וכינויי שמות־משפחה היו עדיין חזון לא נפוץ אצל היהודים במקומות הללו ועל הרוב היו האנשים נקראים על שם איזה מאורע שאירע בחייהם, על שם מלאכתם ומסחרם, מבנה גופם או על שם מקום מוצאם ולפי שמוצא משפחה זו היתה מעיר פראג לכן כונה בשם "די פראגער".

ראש המשפחה - ר' גבריאל - הי' אז בין ששים לשבעים, איש בעל צורה ומזג טוב, ביתו הי' פתוח לאורחים, ת"ח ואוהב בני תורה ומקרבם בחבה יתרה.

ר' גבריאל הי' מנהל אחוזותיו של אציל פולני בסביבות אחת מערי פולין. לאציל הזה נפלה בירושה נחלה מדודו בסביבות וויטבסק ויתנה במתנה לבנו הצעיר אשר התחתן עם האדון אדון העיר וויטבסק בימים ההם. ויבקש האציל הזקן את ר' גבריאל אשר יסע עם בני האציל הצעיר לוויטבסק לנהל שם את אחוזותיו.

ר' גבריאל השיב להאציל אשר אף שקשה עליו לשנות מקום מגורו זה שהוא גר בו

כבר יותר מיובל שנים מ"מ חפצו למלאות רצון השר אלא שהוא חפץ מראש לסדר את העסקים באחוזות האציל כאן ולמצא איש נאמן שימלא מקומו באמונה.

השר השיב לו בתודה ויגלה את חפצו אשר בנו הבכיר של ר' גבריאל ימלא כאן מקומו.

ראש העיר הראה
לו פנים צהובות
ויציע לו לבחור
לו ולמשפחתו
הבאה עמו
מעונות באחד
מארבעת
החצרים אשר לו
בעיר

ב. שני בנים היו לו לר' גבריאל, שניהם כבר בעלי משפחה, הבכור ר' שלמה יעקב עוסק במסחר, והצעיר ר' אהרן צבי עודנו יושב ושוקד בתורה יחד עם אברכים בני גילו.

ר"ג ובנו רש"י החליטו לקבל הצעתו של האציל וישאר הרש"י לנהל עסקי האציל כאן ור"ג ובנו הצעיר רא"צ וב"ב נסעו לוויטבסק ואת בתייהם כאן מסרו לשלשה ת"ח לגור בהם חנם אין כסף.

כבוא ר"ג לוויטבסק הציגו האציל הצעיר לפני חותנו ראש העיר וויטבסק ויספר בשבחו.

ראש העיר הראה לו פנים צהובות ויציע לו לבחור לו ולמשפחתו הבאה עמו מעונות באחד מארבעת החצרים אשר לו בעיר.

ר"ג הודה לו על טוב לבו ויאמר אשר לטובה הנהלת העסק טוב אשר בזמן הראשון ידור בא' הנחלות של האציל חתנו.

וכעבור שנה אז קבע ר"ג את מגורו בעיר וויטבסק ויבנה לו בית וביהכנ"ס בחצרו ועשרה ת"ח וב"ב נוזנים על חשבוננו, ה"ה הפרושים היושבים בבהכנ"ס שלו ושוקדים בלימוד התורה.

ולאט לאט נכנס בנו הרא"צ בעסק הנהלת האחוזות ור"ג בעצמו בא רק מוזמן לזמן לבקר ולפקח על ההנהלה.

ג. נכבדי וויטבסק, בראותם גודל כבודו של ר"ג בעיני ראש העיר וחתנו, ועל ידם גם בעיני שאר השרים מנהלי העיר והגליל, מנווה לראש הקהל, והר"ג במזגו הטוב עשה חסד עם כל.

עברו כעשר שנים ובנו הרא"צ התחתן עם נכבדי וויטבסק וישיא את בניו ואת בנותיו מתוך הרחבה, אך פתאום קרהו אסון כי במגפת החלי-רע, שהיתה - ל"ע - בקיץ שנת תצ"א מתה עליו אשתו.

עברו שלש רגלים ויקח לו רא"צ לאשה את בת בנו של אחד מזקני הלומדים

בוויטבסק - הגאון ר' שלמה שמו - אלמנת ר' יואל מתמיד.

כארבע שנים אחרי נשואיו השניים נפטר אביו ר"ג בשם טוב ויספרוהו גדולי התורה ותקונן עליו כל עדת ישראל אשר בוויטבסק.

כשנה אחרי פטירתו של ר' גבריאל נולד בן לר' אהרן צבי ויקרא אותו בשם אביו גבריאל.

הילד גבריאל עלה על כל בני גילו בשקידה ובמזגו הטוב ואביו חנכו בחנוך טוב ויעש חיל בלימודו, ובבואו לעונת הנשואין לקחו אחד מגדולי היחס בוויטבסק לחתן לבתו בתנאי שישב ויעסוק בתורה וכל מחסוריו עליו, וישב האברך גבריאל כתשע שנים על שלחן חותנו ויעסוק בתורה ובעבודה.

ד. בימים ההם קנה לו שם טוב בוויטבסק. בין הלומדים וגאוני העיר, האברך העילוי הגאון ר' שניאור זלמן יליד העירה הקטנה ליאזנא, חתנו של הגביר הרי"ל סג"ל, ורבים מבני העלי' בין האברכים הלומדים - ור' גבריאל ביניהם - היו פונים אליו בשאלותיהם וספקותיהם במקרא משנה גמרא הלכה ואגדה והיו נהנים מתשובותיו.

אודות המספר רא"א פערסאן

החסיד ר' אברהם אבא פערסאן, יליד העירה קרעסלאווקא, פלך וויטבסק. (כעת במדינת לעטלאנד) אביו הי' ממקושרי כ"ק אדמו"ר האמצעי ואחר כך ממקושרי כ"ק אדמו"ר בעל שו"ת צמח צדק, וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע והי' אחד מנכבדי הנגידים והחסידים אשר בכל גליל דענענבורג.

ויחנך את בנו רא"א אצל מלמדים מהחסידים הישנים בעירו קרעסלאווא ובערי דענענבורג ופאלאצק.

הרא"א הי' מתמיד וגם דייקן ואוהב סדר בטבעו ומלמדיו הדריכוהו להיות בקי בעל פה בתנ"ך, במשניות שיתא סדרי ובתניא, והי' חוזר עליהם בדיוק נפלא בחסר ויתיר.

בעל רגש גדול הי', אבל עם זה מזג טוב ומתון בדבורו והילוכו, ובצדק אפשר לומר עליו כי הי' שם אורחותיו, אוהב את הבריות ומקרבן ברגשי חן וכבוד.

מנעוריו הי' מתענין בספורי החסידים הזקנים וילקטם אחד אחד כמלקט מרגליות, ויחזור עליהם בדיוק גדול, וכשהי' מספרם הי' מוסיף עליהם הקדמות ארוכות בתוארי הזמן והמקום ומהות האנשים שמהם קבל את הספור.

כל סיפור וסיפור מודגש ומדויק ומעוטר בדיוקי השמות וכנויותיהם של הנזכרים בהסיפורים, ובכל פעם ופעם אשר הי' מספר איזה סיפור הנה הוא באותה מתינות ובאותה דייקנות.

כעבור שנים אחדות הלך חותנו של ר' גבריאל לעולמו, ובכדי למצא טרף לביתו הוכרח ר' גבריאל להתחיל לעסוק במסחר, ויכנס לחנות הגדולה אשר הנחילו חותנו, אבל קבע עתים לתורה ומזמן לזמן הי' מבקר, יחד עם אחדים מחבריו בני תורה - את הגאון ר' שניאור זלמן להתענג מתורתו.

בימים ההם הלך כ"ק רבינו הזקן הררש"ז למעזריטש ובחזירתו לוויטבסק רעשה העיר וגדולי וויטבסק והישיש ר' שלמה בראשם דרשו מאת חותנו הגביר הרי"ל סגל לגרשו מביתו, ואשר בתו תדרוש גט פטורין ממנו.

ה. כ"ק רבינו הזקן הודיע להבד"צ דוויטבסק אשר הוא מוכן לעמוד לויכוח על אדות דרכו של הבעש"ט ותלמידו הוא מורו המגיד ממעזריטש, ואשר הכרוזים והחרמות שהוכרוזו על הבעש"ט ותלמידו המגיד ממעזריטש בשנת תקי"ז הם נגד הדין.

אחרי שקלא וטריא ארוכה של הבד"צ בשתוף שאר הלומדים שבעיר נחלט לקבל הצעתו של חתן הרי"ל - סג"ל - כך קראו המנגדים לשיטת הבעש"ט והמגיד ממעזריטש את כ"ק רבינו הזקן - לשמוע מה בפיו. באמרם כי מתגאה הוא בתורתו.

אחרי ויכוח פומבי שארך כשבוע ימים וכ"ק אדמו"ר ביאר את שיטת הבעש"ט ומורו המגיד ממעזריטש נתהווה מחלוקת גדולה בין גדולי וויטבסק. מהם מימינים ומהם משמאילים, וחלק גדול מהאברכים ור' גבריאל בתוכם נטו אחרי רבינו הזקן ויקבעו להם מועדים קבועים ללמוד יחדו.

הורי האברכים, חותניהם ובני משפחתם היו רודפים אותם ככל אשר יכלו, בגלל אשר הלכו לכ"ק רבנו הזקן ללמוד תורת הבעש"ט, אבל ללא הועיל, וכל אשר הציקו להם יותר, דבקה נפשם יותר בדרך החסידות. גם הגביר ר' אהרן צבי, אביו של ר' גבריאל הי' מנגד לכ"ק רבנו, ולא פעם בקש את אדון העיר לגרש את חתן הרי"ל סג"ל מן העיר, אבל מאז אשר פתר כ"ק רבנו את שתי השאלות הידועות גדל כבודו בעיני אדון העיר ולא יכלו לו.

ו. וכאשר קבל כ"ק רבנו את המגידות בעיר ליאזנא הי' ר' גבריאל מן הראשונים ההולכים לכ"ק רבנו לליאזנא, ומני אז התחילו אביו, אחיו, גיסיו וכל בני משפחתו לרדפו בכל מיני רדיפות, ויתאמצו להרוס את מצבו.

אבל החסיד ר' גבריאל התאמץ ללכת בדרכו ולא שת לבו לכל אשר עשו לו אביו ואחיו ואחוזת מרעיהם מנגדי כ"ק רבנו וכפעם בפעם הלך לכ"ק רבנו לליאזנא.

מעולם לא התאונן ר' גבריאל לפני כ"ק רבנו על מצבו הגשמי אשר הלך ונהרס מיום ליום ע"י רדיפות בני משפחתו, וישתתף בסכומים נכונים בעין יפה כדרכו מאז בכל הצדקות אשר הטיל כ"ק רבינו הזקן על החסידים הן בעניני הכלל כמו החזקת

רבותינו שבאה"ק תובב"א, פדיון שבויים וכדומה והן בעניני הפרט.

צער גדול הי' לו לר' גבריאל ולאשתו מזה שכבר עברו חמש ועשרים שנה אחר חתונתם ובנים לא היו להם, וגם מהקנטת אמו אחיותיו וגיסותיו שהיו מקללות את אשתו ואותו בקללות נמרצות.

ז. חסידים הישנים - הי' הראא"פ אומר - לא היו מטרידים את כ"ק רבנו בעניניהם הגשמי' אפילו בדברים הנוגעים לנפשם ממש, כי כל כוונתם היתה לשם האמת ולא בשביל פניות עצמם אפילו בדבר הנוגע לנפש ממש. מרגלא בפומייהו דחסידים הישנים "משה רבנו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, כי המאמין עפ"י האותות יש בלבו דופי. ובמה האמינו בו - במעמד הר סיני, שענינו ראו ולא זר ואזינו שמעו ולא אחר האש הקולות והלפידים" (לשון הרמב"ם בפ"ח ה"א מהלכות יסודי התורה). החסידים ראו בעיניהם ושמעו באזניהם את האש, הקולות והלפידים בעת אמירת התורה של כ"ק רבנו הזקן ובוה נתדבקו לכ"ק אדמו"ר בדבקות רוחא רוחא ברוחא קדישא עילאה.

והחסידים שסבלו יסורי הגוף בשביל זה שהם חסידים היו מקבלים היסורים לא רק באהבה כי אם גם בשמחה רבה והיו יקרים בעיניהם כזבח וכקרבן.

**והחסידים
שסבלו יסורי
הגוף בשביל זה
שהם חסידים
היו מקבלים
היסורים לא
רק באהבה כי
אם גם בשמחה
רבה והיו יקרים
בעיניהם כזבח
וכקרבן.**

ח. חותן חותני הי' אומר - סיפר החסיד הראא"פ

- אשר שמחתם של חסידי ווילנא ביסורי הגוף ומסירת נפשם על החסידות עשאוני לחסיד.

פעם אחת - סיפר חותן חותני - הייתי מהלך באחד הסמטאות של בני העניים בוילנא שהייתי רגיל לבקרם מזמן לזמן לקיים מצות מתן בסתר, ואעבור על אחד הבתים אשר חלונותיו נמוכים ומגיעים לארץ ואשמע קול מנגנים בשמחה. בטח כאן ברית מילה או חתונה חשבתי ואכנס להשתתף בסעודת מצוה. כשנכנסתי ראיתי כעשרים איש יושבים צפופים. כי החדר קטן מאד. על השלחן מונח פת לחם שחור, בקבוק יי"ש וכוסות קטנות. המסובים רובם לבושי קרעים ופניהם צנומות ודלות ומנגנים בקול שמחה אשר נגע ללבי מאד.

בין המסובים ישב לו איש גבה קומה ודל בשר, פניו לא היו ניכרים כ"כ כי היו ראשו ורובו פניו עטופים באלונטית. מזמן לזמן הי' מוציא אנחה מפיו - כנראה מצער

מכאוביו - אבל עם זה היתה שמחתו גדולה משמחת שאר המסובים.

ישבתי אצל הפתח ופניתי אל היושב אצלי בשאלה - בטח סעודת מצוה כאן.

- כן - ענני האיש - סעודת מצוה.

- ומי הוא הבעל שמחה הוספתי לשאול.

- האיש היושב שם בקצה השלחן - השיב האיש - ויורה באצבעו על האיש העטוף באלונטית.

ט. כשפסקו לנגן התחילו לברך ולהתברך בברכת לחיים ואז הבנתי שכל החבריא הלזו מבני הכת המה. ולפי שכבר ידעתי אשר אחי הר"מ² נעשה לחסיד גלהב ואדוק ברבו ובקרב לבי רחשתי כבוד רב לאחי הר"מ לכן נהניתי מזה שנודמן לי לראות מקרוב את בני הכת.

כבר גם אותי בכוס, לקחתי את הכוס, ברכתי ברכת שהכל ולפי שלא ידעתי שמחה זו מה היא עושה קראתי בקול, מז"ט בעל השמחה, מז"ט לכל המסובים.

ברוכים תהיו ענו המסובים ובעל השמחה, ויתנו את קולם בשיר.

והאהבה והאחוה
ששררה בין
חברי עדת
החסידים
בווילנא לא
נתנו לי מנוח
ולאט לאט
התחלתי
להתקרב

כשכלו לנגן אמרתי שחפצי להשתתף בסעודת מצוה, ואחפוף לתת איזה אגורות לקנות מיני מתיקה או איזה לפת, ולא חפצו לקחת באמרם אשר על ידי זה יאבדו את הטוב.

איזה טוב יכולים לאבד ע"י אכילת לפת או מיני מתיקה בסעודת מצוה, שאלתי. את הטוב האמיתי של טוב פת חרבה ושלוחה בה - ענני אחד המסובים ויתן בשיר קולו, ואחריו ענו כל המסובים.

כשעתיים ישבתי בחברתם, שמעתי גם דברי תורה אשר חזרו בשם מורם ורבים ולבסוף נודע לי גם סבת השמחה.

האיש המעוטף באלונטית הי' קרובו של ר' מאיר רפאל'ס³ ר' שמעון חיים שמו, מהאברכים המצויינים בין תלמידי הגר"א וזה איזה שנים שנתחבר אל הכת ונעשה לחסיד מקהיל קהלות ומדבר לפנייהם דברי חסידות, וזה כיומים אשר קבוצת אברכים מתנגדים תפשוהו ויכוהו מכות רצח ולכן חבש אלונטית על מכותיו. ולשמחת הזכות שזכה להיות מוכה בשביל החסידות עשה סעודת מצוה.

(2) ידוע אצל חסיד חב"ד בשם ר' משה ווילענקער מחסידי אדה"ז ואחיו של הרז"ו מספר הספור

(3) אחד מחשובי ווילנא ופרנס הקהלה.

השמחה ביסורים בשביל החסידות והאהבה והאחוה ששררה בין חברי עדת החסידים בוילנא לא נתנו לי מנוח ולאט לאט התחלתי להתקרב אליהם עד אשר סוף סוף נעשיתי לאחד מבני חברתם הצעירים.

י. בעיר אוללא' הי' צעיר אחד ושמו ר' אברהם דוב קרובו של התורני החסיד ר' צבי הירש אשר מילדותו נתחנך בישיבות של המתנגדים והי' אברך בעל כשרונות טובים ופה מפיך מרגלית.

כשבא לאוללא כבר היו שם הרבה חסידים ולאט לאט נתקרב אליהם ויהי לחסיד נלהב.

כעבור איזה שנים פגשוהו בעיר שווינצ'אן' אחדים מחביריו בישיבות בימי בחרותם, וישבח ר' אברהם דוב לפנייהם את החסידים ויסביר להם גם איזה דברי תורה של החסידים.

חבריו מלפנים כשמעם שנעשה לחסיד בערה חמתם מאד ויתנפלו עליו ובעזרת עוד אברכים מתנגדים הכוהו פצעוהו וישברו את חוטמו, ומני אז כנהו חסידי אוללא בשם ר' אברהם דוב בעל החוטם.

וכשהגיע זמן פטירתו אמר: קרוב לחמשים שנה הייתי עבד מקושר לכ"ק רבנו הזקן וכ"ק בנו אדמו"ר האמצעי ועסקתי בדברי תורתם, ואין אני מרגיש בעצמי שום יפוי כח בעבודתי, זולת אותה הזכות שזכיתי להיות מוכה בשביל החסידות, ויבקש את חבריו החסידים אשר בכל עת שיזכירו את שמו יוסיפו גם את כינויו בעל החוטם, כי זה כל זכותו שלוקח עמו צדה לדרך רחוקה כזו, ומכיון שחבריו הבטיחוהו לקיים בקשתו מסר את נשמתו ליוצרו במנוחה שלמה.

יא. החסיד ר' גבריאל אשר נתחנך בין החסידים הראשונים של רבנו הזקן ידע היטב כל דרכי החסידים ושמרם ויקיימם במסירת נפש, ולא חלל

את הקדש להתאונן לפני כ"ק רבנו על אדות מצבו החמרי, ואפילו על אדות היותו חשוך בנים.

אמנם מסבב הסבות, יתברך, סבב עילה וסבה אשר בה ועל ידה נושע ר' גבריאל בישועה משולשת בבני חיי ומזוני.

חבריו מלפנים
כשמעם
שנעשה לחסיד
בערה חמתם
מאד ויתנפלו
עליו ובעזרת
עוד אברכים
מתנגדים הכוהו
פצעוהו וישברו
את חוטמו

פעם נודמן לכ"ק רבנו הזקן ענין של פדיון שבויים ויעריך רבנו את ר' גבריאל בסכום נכון למצוה זו.

כשספר ר' גבריאל לאשתו את דבר ההערכה ראתה אשר הפעם איננו בשמחה כל- כך ובידעה גדול התמסרותו של אישה לכ"ק רבנו, והשמחה הגדולה שהוא שש ושמח תמיד לקיים רצונו, הבינה שדבר מה יצוק בקרבו ותשאלהו פשר הדבר.

**כשכ"ק מעריך
איזה הערכה על
החסידים, אזי
הוא שולח אחר
כך את משולחו
לאסוף את כספי
ההערכה, ובטח
גם עתה יהי
כן, ולכן נחכה
עד אשר יבא
המשולח**

אז גלה ר' גבריאל את אונה אשר לרגלי הרדיפות עליו מבני משפחתו נתרושש ונהרס מצבו ואין לו אותו הסכום אשר העריך אותו כ"ק רבנו הזקן.

ותאמר לו אשתו הלא כמה פעמים הגדת לי אשר כ"ק רבנו אומר תמיד בתורותיו, שצריכים להאמין ולבטוח בה' ולהיות בשמחה ומדוע תצטער. בטח יעזר השי"ת ונוכל לסלק את ההערכה שהעריך אותנו כ"ק רבנו.

יב. החסידה חנה רבקה - כך הי' שמה של אשת ר' גבריאל - הלכה ותמכור את המרגליות שהי' לה ועוד חלק מתכשיטי' ותביא את כסף הפדיון לאישה, ותאמר לו הנה כבר יש לנו הסכום אשר העריך אותנו רבנו, ותמסור לו חבילה צרורה, ותאמר פה נמצא כל הסכום, ותיעצהו לנסוע תיכף לליאזנא למסרו ליד קדשו.

ר' גבריאל השיב לה אשר כפי הרגיל הנה כשכ"ק מעריך איזה הערכה על החסידים, אזי הוא שולח אחר כך את משולחו לאסוף את כספי ההערכה, ובטח גם עתה יהי' כן, ולכן נחכה עד אשר יבא המשולח.

כעבור איזה זמן הלשינו אותו אחיו, וגם גרמו לו הפסד גדול, ויפחד ר' גבריאל פן יודרש לו הכסף, ולא יוכל לעמוד בנסיון, ויקח את צרור הכסף ויקם וילך לליאזנא.

בבואו לכ"ק רבנו הניח את צרור הכסף על השלחן, ויאמר אשר להיות שמצבו אינו מרווח כמו שהי' מלפנים, הנה מכיון שבא לידו הסכום שהעריך אותו כ"ק אדמו"ר, ופן ואולי יקראנו אסון ולא יוכל לסלק בעת בא המשולח כנהוג לכן הקדים להביאם בעצמו.

יג. בחג השבועות שנת תרכ"א - סיפר הלאה הראא"פ - שחל להיות ביום הרביעי וביום החמישי בשבוע, הייתי בליובאוויטש אצל כ"ק אדמו"ר בעל צמח-צדק, ובסעודת יו"ט שני שנערכה בבית הכנסת הקטן זכיתי לעמוד אצל כ"ק הרה"צ ר' חיים שניאור

זלמן בן כ"ק אדמו"ר בעל צמח צדק.

כ"ק אדמו"ר ישב בראש השלחן. על חג השבועות בא אז גיסו של כ"ק אדמו"ר ה"ה כ"ק הרה"צ ר' מנחם נחום בן כ"ק אדמו"ר האמצעי, וישב לימין כ"ק אדמו"ר, ולשמאלו של כ"ק אדמו"ר ישב בנו הבכור כ"ק הרה"צ ר' ברוך שלום. בנו השני של כ"ק אדמו"ר ה"ה כ"ק הרה"צ ר' יהודה ליב ישב לימין הרה"צ ר' מנחם נחום. כ"ק הרה"צ ר' חיים שניאור זלמן ישב משמאל אחיו הרב"ש, כ"ק הרה"צ ר' ישראל נח ישב מימין אחיו הרי"ל וכ"ק הרה"צ ר' יוסף יצחק ישב משמאל אחיו הרחש"ז, וכ"ק אאזמו"ר הר"ר שמואל ישב לימינו של אחיו הרי"נ.

חתניו של כ"ק אדמו"ר לא היו באותו מעמד, ואחרי בני כ"ק אדמו"ר ישבו נכדיו ואחריהם זקני אנ"ש הרבנים המפורסמים.

ואני (סיפר הראא"פ) שזכיתי לעמוד אז אצל כסאו של כ"ק הרה"צ ר' חיים שניאור זלמן, עמדתי רק במרחק שני כסאות ממושב קדשו של כ"ק אדמו"ר ואזכה לשמוע כל הגה שיצא מפי קדשו.

מה שראיתי ושמעתי בחג השבועות ההוא הוא מסכת בפני עצמה ואין מערבין ענין בענין, ואספר רק מה שנוגע לספורנו זה אדות ר' גבריאל.

יד. תחלת דברי קדשו של כ"ק אדמו"ר הי':

כשהייתי כבן שש בחג השבועות תקנ"ה ביו"ט שני בשעת הסעודה אמר כ"ק אאזמו"ר "בחג השבועות תקכ"ח בסעודת יו"ט שני אמר כ"ק מורנו ורבנו וספרתם לכם. וספרתם הוא מלשון ספירות ובהירות, וספרתם לכם, צריכים לעשות שיהי' הלכם בהיר.

וישען כ"ק אאזמו"ר על זרועות קדשו וישורר את הניגון של הארבע בבות בדבקות גדולה.

ואחר כך הגביה את ראשו הק' ויאמר בניגון של שאלה: ובמה מספרים את הלכם.

שזכיתי לעמוד
אז אצל כסאו
של כ"ק הרה"צ
ר' חיים שניאור
זלמן, עמדתי
רק במרחק שני
כסאות ממושב
קדשו של כ"ק
אדמו"ר ואזכה
לשמוע כל הגה
שיצא מפי קדשו

(5) מושבו הקבוע הי' אז בעיר ניעזשין באוקראינא.

(6) כ"ק רבינו חזקן בעל התניא.

(7) המגיד ממעזריטש.

(8) עי' "התמים" חוברת חמישית.

ותוך כדי דבור אמר בניגון של תשובה:

ותאמר כי פה
יש כל סכום
ההערכה
ותדרוש מאתו
שילך תיכף
למסור את
הסכום לכ"ק

במה מספרים את הלכם - בשבע שבתות תמימות, בבירור שבע המדות שכל מדה ומדה תהי' כלולה משבע, ושבע המדות עצמן יהיו שבע שבתות דשבת אינה צריכה בירור.

וכאשר גדלתי בשנים - סיים כ"ק אדמו"ר בעל צמח צדק - והתחלתי להכיר את חסידי כ"ק אאזמו"ר ראיתי אשר הם קיימו את וספרתם לכם, זיי האבען געמאכט א ליכטיגען לכם.

רוז"ל אמרו - סיים כ"ק אדמו"ר בעל צמח

צדק - לפיכך נקראו הראשונים סופרים שהיו סופרים כל אותיות שבתורה, וחסידי כ"ק אאזמו"ר נקראו סופרים שהיו סופרים כל האותיות שאמר להם כ"ק אאזמו"ר ביחידות.

טו. כשהניח ר' גבריאל את צרור הכסף לפני כ"ק אדמו"ר צוה לו כ"ק אדמו"ר לפתוח את הצרור ולמנות את הכסף, ויראו והנה המטבעות מבריקות הנה כאלו אך זה עתה יצאו מבית היציקה ויפלא הדבר בעיני ר' גבריאל ולא ידע פשר הדבר.

כ"ק רבנו הזקן נשען איזה זמן על זרועות קדשו ואחר כן הגביה ראשו הק' ויאמר:

בתרומת המשכן היו זהב כסף ונחשת ולא הי' דבר המבריק וזלת מראות הצובאות שמהן נעשה הכיור וכנו. הכיור וכנו הוא הבא באחרונה בכל כלי המשכן ותשמישו הוא בראש כל עבודות המשכן, כי נעוץ תחלתן בסופן.

הגד לי - אמר כ"ק רבנו הזקן - מאין בא לך כסף זה.

ויספר ר' גבריאל לרבנו הזקן אשר זה יותר מעשר שנים שאביו ואחיו וכל בני משפחתו רודפים אותו עד אשר הרסו את מצבו. אמנם הוא לא שת לבו לזה, וכעת בקבלו את ההערכה וספר לאשתו כי אין לו במה לסלק את ההערכה, הלכה אשתו - חנה רבקה בת ביילא - ותמכור חלק מתכשיטי' ואת המרגליות, שלא בידיעתו, ותביא לו צרור זה ותאמר כי פה יש כל סכום ההערכה ותדרוש מאתו שילך תיכף למסור את הסכום לכ"ק. הוא אמנם רצה לחכות עד בא המשולח אבל בינתיים קרה לו אסון שהלשינו עליו ויודעי דת אומרים שיהי' עליו עונש חמור בקנס גדול ולכן פחד שמא ילכו המעות וימהר ויביאם לכ"ק.

כ"ק רבנו נשען על זרועות קדשו משך זמן מה בדבקות ואח"כ הרים את ראשו הק' ויאמר: בת דינא בטל דינא, יתן ה' לך ולאשתך בנים ובנות ואריכות ימים לראות דורי דורות, יתן ויחזור ויתן לך ה' הצלחה בכל אשר תפנה, עושר ונשיאת חן בעיני כל

וראיך. סגור את חנותך ותתחיל לסחור באבנים טובות ומרגליות.

טז. שמח וטוב לב בא ר' גבריאל לביתו ויספר לאשתו את כל אשר דבר כ"ק רבנו ואת הברכה אשר ברכו, וישאל אותה על אדות המטבעות אשר היו נוצצות ומבריקות.

אנכי - השיבה לו אשתו - שפשפתי אותם בחול עד אשר הי' להם ברק ויתנוצצו ככוכבים אשר בשמים, למען אשר ירחם השי"ת וכ"ק אדמו"ר ירים אותנו אשר גם מזלנו יתחיל להתנוצץ ולזרוח ואויבנו יבוש.

**עד אשר
הי' להם ברק
ויתנוצצו
ככוכבים אשר
בשמים, למען
אשר ירחם
השי"ת וכ"ק
אדמו"ר ירים
אותנו אשר גם
מזלנו יתחיל
להתנוצץ ולזרוח
ואויבנו יבוש.**

ר' גבריאל סגר את חנותו ויתחיל לסחור באבנים טובות, וה' הצליח לו בעסקו זה וימצא חן בעיני האצילים בעלי האחויות בסביבות וויטבסק ויהיו בין קוניו התמידים ויתפרסם שמו גם בין שרי הממשלה ומיום ליום נתרחב ונתגדל מסחרו והמלשינות עליו נשכחה מלב איש, ולתקופת השנה הולידה אשתו את חיים בנם הבכור.

עברו שלש שנים והחסיד ר' גבריאל עשה עושר רב, כי בכל אשר הוא פונה הוא מצליח ונושא חן וחסד בעיני כל רואיו, ויכנוהו "ר' גבריאל נושא-חן". כארבעים שנה עסק ר' גבריאל במסחרו, ויתחתן בבניו ובנותיו עם חשובי עיר שקלאוו,

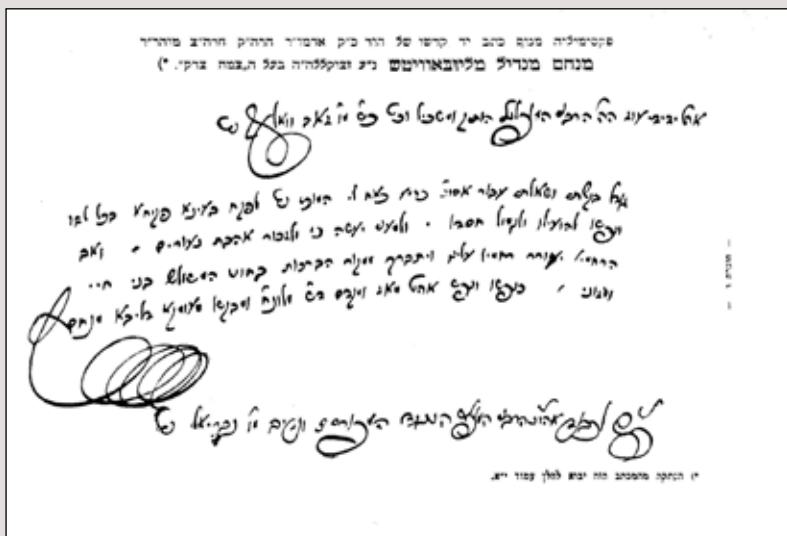
אחרי כן עזב את מסחרו ביד בניו וישב על התורה ועל העבודה ויעסוק בצדקה ובגמילות חסדים, ויהי ביתו פתוח לרוחה ולרגליו נתברכה ונתגדלה עדת החסידים בעיר וויטבסק יע"א.

יז. בעת אשר הביאו את החסיד ר' חיים יהושע נ"ע אסור בזיקים לוויטבסק הי' הישיש ר' גבריאל בשקלאוו על חתונת נכד בנו הצעיר. ויתעכב במסעו הזה ארבע חודשים. כשחזר לביתו לוויטבסק כבר פעלו אצל נציב העיר שימסור את ר' חיים יהושע למשפט אורחים ולפי שהישיש ר' גבריאל הי' חשוב מאד אצל נציב העיר הלך אליו לדבר עמו ולהפך בזכותו של החסיד ר' חיים יהושע וימצא חן בעיני הנציב וימלא את בקשתו לתת חופשה לר' חיים יהושע אבל בתנאי שיעזוב את גליל וויטבסק ואיש לא ידע מזה.

בשנת תר"ו נפטר ר' גבריאל נושא-חן זקן ושבע ימים. בן מאה ועשר שנים ויספדהו הגאון ר"א וישא עליו קינה הי' חסיד הי' עניו. כעבור שתי שנים מתה גם אשתו החסידה חנה רבקה. תנצב"ה.

פרישת שלום לאהוב נפשי הנגיד מורנו גבריאל

לפנינו פקסימיליה מגוף כתב יד קודשו של הוד כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק נ"ע, שבסופו מבקש למסור פרישת-שלום להחסיד ר' גבריאל:

פיענוח השורה האחרונה:

"פ"ש [=פרישת שלום] לכבוד אהו"נ [=אהוב נפשי] הרבני המופל'ג] הנגיד המפורסם ונדיב מו'רנו] גבריאל נ"י [=נרו יאיר]".

הסבר קצר אודות האגרת:

זאת האגרת שלח הוד כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק נ"ע אודות ענינו והצלתו של החסיד ר' חיים יהושע מקאליסק נ"ע, ובשלחה באמצעות השליח החסיד ר' סענדער יחיאל נ"ע מדובראוונע להחסיד הגביר הנודע ר' זאב וואלף נ"ע, עם הוראות איך ומה עליו לעשות בהצלתו.

האגרת נכתבה בשנת תר"ה, ונכתבה בהסתר גדול מפני המורא הגדול שהי' אז מפקידי הממשלה.

לפיענוח האגרת עי' ב"קובץ התמים" חוברת ו', ע' יא ואילך.

(נדפס ב"קובץ התמים", חוברת ו', ע' ז)

החסיד ר' גבריאל אשר
נתחנך בין החסידים
הראשונים של רבנו הזקן
ידע היטב כל דרכי החסידים
וישמרם ויקיימם במסירת
נפש, ולא חלל את הקדש
להתאונן לפני כ"ק רבנו על
אדות מצבו החמרי, ואפילו
על אדות היותו חשוך בנים.
אמנם מסבב הסבות, יתברך,
סבב עילה וסבה אשר בה ועל
ידה נושע ר' גבריאל בישועה
משולשת בבני חיי ומזוני

לזכות

הוד כ"ק אדמו"ר
מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה ויגאלנו אכי"ר

.

לע"נ

הרה"ח ר' משה נחום בן ר' מרדכי מענדל ע"ה
קדנר
נלב"ע אחש"פ כ"ב ניסן ה'תשע"א

לתרומות והקדשות

ארה"ק - 072.224.4200 | חו"ל - 770.893.9489